

EDITORIAL

La política editorial del Consell de Redacció d'ESTUDI GENERAL és –a partir del volum II– la d'encomanar cada nou número, de forma rotatòria, a una de les Divisions de la Facultat de Lletres del Col·legi Universitari de Girona i de mantenir el caràcter monogràfic de cada volum. El present volum, el número III –encarregat a la Divisió de Psicologia, Ciències de l'Educació i Filosofia–, ha estat programat per reflectir la temàtica genèrica de la influència actual de les aportacions de DARWIN i MENDEL a les Ciències Humanes.

La commemoració dels centenaris de la mort de Charles DARWIN (1809-1882) i de Gregor MENDEL (1822-1884) ha estat una aprofitada oportunitat, no només per resumir i divulgar la vida i obra d'aquests dos cabdals constructors de la moderna Biologia, sinó, també, per recapitular la influència de les seves aportacions en el moment actual de les ciències naturals. La gran quantitat de bibliografia, especialitzada i de divulgació, que sobre aquest tema ha vist la llum editorial durant els tres darrers anys, és abundant i significativa. Resulta evident, però, que la repercussió de l'anomenada revolució evolucionista i genètica afecta a uns camps disciplinaris diferents dels estrictament biològics o científico-naturals. L'àmbit de les anomenades ciències humanes, i en concret el de la Psicologia, el de les Ciències de l'Educació o el de les Ciències Socials, en són uns d'ells. Paradoxalment, però, ben poc s'ha explicitat aquesta influència i, en conseqüència, escassa és la bibliografia recent que li ha estat dedicada.

Ni que sigui en petita mesura, aquest número monogràfic d'ESTUDI GENERAL intenta ser una resposta a aquesta sorprenent situació. Sorpresa i paradoxa que es palesa, limitant l'anàlisi a l'àmbit acadèmic, tot revisant els plans d'estudis universitaris de Psicologia i Ciències de l'Educació, on no només assignatures troncalment dedicades a la formació biològica dels alumnes –i, per tant, a correlacionar les dades de la genètica i de les teories evolucionistes amb la resta de continguts disciplinaris específics–, sinó que a més l'anàlisi dels diferents programes posa en evidència com aquests temes hi resulten redundants.

I això és així perquè no només l'evolucionisme darwinian i la genètica mendeliana –així com les teories evolucionistes derivades i la mateixa genètica molecular– constitueixen en l'edifici de la moderna biologia els seus més distintius pilars bàsics, sinó, tanmateix també, perquè ambdues teories donen lloc a concepcions fonamentals del fet humà i social.

Més enllà de l'actualitat del tema, s'ha volgut aprofitar l'oportunitat inherent al desplegament del seu contingut per assajar dos altres objectius editorials d'ESTUDI GENERAL: el de la interdisciplinarietat en el tractament d'un mateix tema, oferint així aquesta necessària plataforma d'exposició, discussió, reflexió i síntesi, o quan menys d'intercomunicació entre diferents branques del saber científic, i el de què —sense perdre el seu caràcter de publicació periòdica destinada a recollir publicacions originals i de recerca, provinents bàsicament del professorat de la pròpia institució— pugui esdevenir una eina útil per a l'alumnat, contenint l'actualització o aprofundiment de temes inclosos en els seus programes docents.

A tall d'introducció, emmarcadora i orientadora, hem inclòs una succinta relació històrica del desenvolupament del pensament humà referent a l'origen de la vida i de la persona humana, aprofitant el material descriptiu emprat en l'exposició que fou organitzada per l'àrea de Cultura de l'Ajuntament de Girona l'any 1982, a l'uníson —tant espacialment com temporal— a la realització del primer Curs d'Extensió Universitària a Catalunya. Ambdues manifestacions tractaren sobre el mateix tema ja esmentat. L'abundant material d'aquella exposició ha estat recopilat per Joaquim JUBERT i Joan MIRÓ i sistematitzat aquí d'acord amb el tema central de la present publicació: DARWIN i MENDEL, l'evolucionisme i la genètica.

Els set articles que segueixen, tot i que cadascun d'ells constitueix una unitat independent, han estat ordenats segons un criteri de sistematització convencional. Encapçala el número el treball de recerca històrica de Salomó MARQUÈS, en el qual es realitza una primera i inèdita prospecció als lleus indicis de repercussió que les primeres obres de DARWIN tingueren sobre el que anomena "intel·lectuals gironins" de la segona meitat del segle XIX. Dins d'aquesta primera part d'introducció històrica, segueix un article dedicat a la vida i l'obra de MENDEL, de qui celebrem enguany el centenari de la seva mort, redactat pel professor de Genètica, Carles PLA. Contràriament a allò que succeí amb DARWIN i la seva obra, el paper i la incidència reals de les aportacions de MENDEL en la fundació de la seva disciplina científica són excessivament vagues o confuses. Per això, sense devaluar ni treure importància al cabdal treball de MENDEL, resulta sens dubte clarificadora la relativització del paper històric jugat per MENDEL, exhumat en l'article del professor PLA.

El treball del professor Dr. Antoni PREVOSTI, Catedràtic de Genètica de la Universitat de Barcelona, escrit per a aquest volum, aporta un rigorós punt de referència biològic al permanent i inacabat debat entre herència i ambient o entre innat i après, de tanta incidència en ciències humanes i socials. Essent aquest volum destinat, fonamentalment, a professionals i estudiosos de la Psicologia i les Ciències de l'Educació, requeria aquest tema d'un tractament rigorós i desapassionat que la competència i prestigi del professor PREVOSTI podia satisfer a bastament, amb la senzillesa i claretat expositives que li són habituals.

La que podríem anomenar tercera part del volum, conté un extens treball del professor Joaquim JUBERT, en el que, partint de la seva condició de neuròleg, realitza una sistematització de la filogènia del Sistema Nerviós, abocant a la pro-

posta d'un model funcional del Sistema Nerviós humà, susceptible de promoure en les ciències humanes una imatge o idea de l'home no necessàriament dissociada, o aliena, a l'elaborada per les ciències naturals (neurociències, en concret).

El conjunt d'articles originals, que constitueixen el volum que us presentem, es completa amb un recull de tres articles realitzats per tres professors de Psicologia, diferents, que tenen en comú el remarcar l'aspecte social de la Psicologia. És a dir: que posseeixen una perspectiva psicosocial, la qual és cada cop més freqüent si hom pren en consideració les actuals publicacions de Psicologia d'arreu del món. El primer d'aquests articles és el del professor Josep M.ª BLANCH, psicòleg social coneixedor de la Sociologia, que utilitza una perspectiva històrica per descriure les diverses implicacions que les teories de l'evolució i de l'herència, i més àmpliament el pensament biològic, han tingut i tenen per a les ciències socials en la construcció del concepte postmodern de l'home.

El segon d'aquests articles, penúltim del volum, signat per Tomàs IBÀÑEZ, Cap del Departament de Psicologia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona, mostra com les grans teories i els descobriments fonamentals acaben sempre per incidir en tots els àmbits del saber, independentment del camp específic en què s'hagin produït. Malgrat això, l'article denuncia les estranyes relacions de coqueteig que s'han produït entre les teories de DARWIN, LAMARCK i MENDEL amb les ciències humanes. Relacions no exemptes de dificultats, plenes d'oblits i aproximacions. El professor IBÀÑEZ, reclama prudència per foragitar els perills en una tal relació, i acaba l'article afirmant que els científics socials han d'estar molt atents a les produccions i elaboracions del coneixement en tots els camps científics i especialment a les de la Biologia, per tal d'aprofitar l'ocasió de construir un veritable saber psicosocial.

El llistat acaba amb un article de Pere NOTÓ, professor de Psicologia Social i estudiós de la Psicoanàlisi, que tracta de palesar algunes influències de l'obra i el pensament de DARWIN i MENDEL en un dels més coneguts psicòlegs, Sigmund FREUD. A partir d'aquest propòsit l'article reflexiona sobre l'impacte de les ciències "dures" i particularment la Biologia sobre una ciència social i de l'home com ho és la Psicoanàlisi. S'hi mostren els aspectes socials de tota la Psicologia, i de la Psicoanàlisi més concretament, alhora que es pregunta sobre la complexitat de tota producció de coneixement humà i del saber com a resultat social d'aquest.

El volum es clou amb *Apèndix* que conté dos treballs originals de DARWIN i MENDEL. Mentre el de DARWIN podria ser qualificat de "marginal", dins de la seva dilatada producció escrita i en relació a la seva aportació cabdal a la teoria de l'evolució per selecció natural, el de MENDEL constitueix de fet tota la seva obra. Creiem que els estudiosos de la psicologia evolutiva, en relació al treball de DARWIN, i els de les ciències biològiques en general, pel que fa referència al de MENDEL, podran gaudir de la seva lectura i obviar així la dificultat freqüent de l'accés a les fonts originals.

JOAQUIM JUBERT i PERE NOTÓ